

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

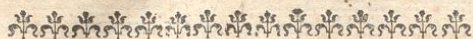
Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Quid sit differentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

intellectus, aut voluntatis nostræ hoc solo dissimilibus, quod ferantur ad duas illas personas. Rursus, ut secundam solutionis nostræ partem in transcurso confirmem; indiuidua inæqualia ita sunt instituta, ut alterutrum cum aliis sibi æqualibus seriem quandam tantæ perfectionis entitatiuæ constituat: alterutrum ergo est diuersa speciei logicæ ab aliis, quidquid sit, an moraliter sint eiusdem speciei ob paritatem, & vix notabilem eorum dissimilitudinem, & inæqualitatem.

TRACTATUS V.

De differentia.

CAPUT I.

Quid sit Differentia.

PORPHYRIUS differentiam tertium prædicabile definit, *quæ prædicatur de pluribus differentibus specie in quale quid.* Contrà quam definitionem illud facit, quod differentia infima, qualis est hiinibile, aut rationale non prædicatur de pluribus differentibus specie, sed solo numero, cum tamen sit vera differentia, ut quæ maximè. Cui argumento plures plura respondent.

Primo nonnulli, definitionem curtam esse, & pro differentia in communi insufficientem largiuntur: cæterum definientem defendunt, vel quod solas differentias subalternas, & nullam infimam dari censuerit, vel, quod differentias infimas, dari quidem censuerit, nobis tamen ignotas exillimarit, vel quod nobis notas quidem exillimarit, cæterum ex pluribus subalternis conflari putauerit: quare, inquit, merito Porphyrius solam differentiam subalternam definiuit: cur enim infimam specialiter definiret, quam, aut negauit, aut ignotam censuit, aut non nisi ex pluribus subalternis ratis est compositam.

Verum prima ratio pro Porphyrio allata eum, non tam defendit, quam ignorantia insinuat. Secunda ratio de differentiis vltimis nobis ignotis esto verum assumat; Porphyrio non prodest: qui, ut proprium quarto modo omni, & soli, & semper conueniens nobis cognitum falsus est, non est cur differentiam essentialem omni, soli, & semper speciei congruam, ac proinde vltimam nobis ignotam neget, aut negare censendus fiet. Tertia ratio de differentia vltima ex subalternis conflata non magis iuuat: quia species etiam ex genere, & differentia coalescit; & tamen præter definitionem generis, & differentia aliam speciei propriam Porphyrius merito tradidit: similiter ergo differentia infima quantumlibet ex multis conflata subalternis, definiri tamen specialiter debuit, aut certè non ita prætermitti, ut eam ne definitio differentia in communi comprehenderet.

Secundò Caietanus, & Sotus ipsam definitionem defendunt, adiunguntque verba illa, *differentibus specie*, non posituè, sed negatiuè accipienda esse. Pro quo notant, differentiam in communi, quatenus differentia est, tantum depolcere prædicari de pluribus in quale quid: quod autem prædicetur de pluribus

differentibus specie, non ex eo habere, quod differentia sit, sed ex eo, quod subalterna sit iuxta naturam: contrà verò, quod nequeat de differentibus specie prædicari, non inde ei obuenire, quod differentia sit, sed ex inde quod vltima: quocirca, inquit, differentia in communi, atque in tota sua latitudine rectè definitur, *ea, quæ prædicatur de pluribus differentibus specie in quale quid*, videlicet, quia differentia ut sic, quatenus differentia est, non repugnat de iis prædicari, esto posituè ita prædicari non postulet.

Cæterum displicent primò, quia in definitione rationis communis nulla poni potest particula, quæ rationi inferiori posituè repugnet, ut ex definitione animalis, hominis, equi, & reliquis manifestè constat: & quidem aliàs homo verbi gratia, definiri posset animal mugibile: at prædicari de pluribus differentibus specie differentia infima posituè repugnat: perperam ergo in definitione differentia ut sic adhibetur. Rursus secundò, sicut differentia ut sic ex conceptu communi differentia minimè repugnat, prædicari de pluribus differentibus specie in quale quid, ita similiter ei non repugnat ex conceptu communi differentia, prædicari de pluribus solo numero differentibus, in quale quid: sed non obstante hac posteriori non repugnantia nequit definiri differentia ut sic, quæ prædicatur de pluribus solo numero differentibus in quale quid: ergo etiam non obstante priori non repugnantia definiri haud poterit differentia ut sic, quæ prædicatur de pluribus differentibus specie in quale quid: certè sicut in vna definitione, sic in alia verba negatiuè accipi possent.

Tertiò alij apud Auicennam, & Conimbricenses respondent, differentiam ut sic prædicari de pluribus differentibus specie, non inter se sed à quouis alio: quasi differentia sit, per quam vnum ab alio specie differt: quæ definitio etiam differentia infima, rationali videlicet conuenit; cum per eam Petrus, & Paulus ab omni non homine specie differant. Cæterum hæc solutio non magis placet. In primis enim Porphyrius cap. vltimo docet, differentiam cum genere conuenire in eo, quod differentia, & genus de pluribus specie differentibus prædicatur: at genus prædicatur de pluribus differentibus specie inter se: ergo & differentia: aliàs vtriusque conuenientia æquiuoca esset, ac reapse nulla: quocirca hi authores non tam Porphyrianam definitionem defendunt, quam aliam comminiscuntur.

Vltèrius secundò, sicut differentia prædicatur de pluribus differentibus specie ab alio, ita, & species, sed species non definitur per hoc, quod de pluribus differentibus specie (subaudi ab alio) prædicatur: ergo nec differentia. Item tertio, si differentia in communi rectè definiretur per hoc, quod de pluribus specie differentibus prædicatur, definitum expresse sumptu definitione ingrederetur, haud aliter, ac si quis animal definiret: animal est animal viuens, sensibile. Quarto demum particula illa, *differentibus specie ab alio*, planè superfluit, eo ipso, quod vocula, *in quale quid*, sublequatur: quod enim, *in quale quid*, de homine v. g. prædicatur, id eo ipso hominem à quouis alio specie differre facit, cum prædicari in quale quid sit prædicari, per modum determinantis genus in quo res cum aliis conuenit.

Quare planius, & dilucidius differentia definiri potest; quæ prædicatur de pluribus in quale quid. In qua definitione sola vltima particula explicationis indiga

indiga est: quam tripliciter explano. Primò: id prædicatur in quale quid, quod, cum sit de essentia, & substantia metaphysica rei, per modum tamen accidentis prædicatur: in quo certe nihil est incommo- di; nihil, quod repugnet: sicut etiam corpus, & spi- ritus in vno per identitatem coherere nequeunt, & tamen spiritus per modum corporis concipi potest; & solet, ita licet essentia, & substantia metaphysica, seu logica accidens logicum esse nequeat, tamen instar accidentis prædicari & concipi potest: in quo quale quid differentiale consistit.

Deinde id, quod in compositione metaphysica æquipollet formæ physicae ex modo, quo concipitur, & prædicatur, id inquam, in quale quid prædicatur sicut id, quod in compositione metaphysica subiecto physico æquipollet, in quid prædicatur, & quod in compositione metaphysica essentia non est, sed acci- denti physico æquipollet, id præcisè in quale præ- dicatur. Demum communis modus quale quid ex- plicandi non displicet: is autem sic habet: quod ita est de essentia logica rei, ut per conceptum nomini adiectiuo respondentem prædicetur, id in quale quid prædicabitur in quid verò, si per nomen sub- stantium exprimitur. Nec, verò, quantum ar- bitror, operæ pretium est in hoc amplius im- morari.

C A P V T II.

Quotuplex sit differentia.

Differentia in primis alia est infima; alia subal- ternæ: hæc illa est, cui definitio Porphyriana su- perius impugnata competit: illa verò, quæ de pluri- bus solo numero differentibus in quale quid prædi- catur: haud enim est in præsentī sermō de differen- tia infima indiuiduali, quippe quam absoluimus trā- superiori. Aduersus definitionem differentia subal- ternæ, & eius ab infima discrimen obiciēs: definitio ingredi definitionem, quod vitij etiam à nobis ad finem capitis præcedentis reprehensum est in alijs, duo enim differre specie differentiam formalissimè importat: iam ergò differentia subalternæ, ut est differentia suam intrabit defi- nitionem.

Leuiculum, nisi fallor, argumentum, cui respon- deo, eius negata sequela. Primò namque non diffe- rentia subalternæ, & genericæ facit inferiora: sua differre specie inter se, sed infima: unde definitum haudquaquam ingreditur definitionem præsentem: si quam enim eius particulam, maximè illam, *diffe- rentibus specie*: item secundò: in differentia subalter- nâ duo sunt, videlicet differentia, & subalternatio: hæc verò sola explicatur per *differentibus specie*, diffe- rentia verò per reliqua: proinde definitum neuti- quam intrat definitionem, eive sese immiscet, si vtriusque singula particula inter se aptè, atque cum proportionem comparentur.

Secundò diuidi consuevit differentia in diuisuam generis, constitutiuam speciei, & prædicabilem in quale quid de inferioribus: quæ membra diuiden- tia absolute non distinguuntur, at respectiue, aut in ordine ad idem sunt distincta, licet enim rationale eo ipso, quo animal contrahit, seu diuidit, reipsa hominem constituat, & quo hunc constituit, sit re- uera prædicabile de suis inferioribus in quale quid; cæterum rationale animal diuidit, non tamen consti- tuit, hominem verò constituit, non diuidit, nec con- trahit: neutrum autem facit prædicari de suis infe-

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

rioribus in quale quid, cum tamen ipsum ita sit præ- dicabile citra dubium.

Circa secundam hanc diuisionem differentia com- muniter disceptari solet, num differentia respectu speciei, quam constituit, sit vniuersale? Negant Hurt. dip. 6. log. sect. 2. §. 5. Arriaga disp. 8. log. sect. 1. subsect. 3. num. 14. Ioannes à S. Thoma quæst. 10. art. 3. Conimbricenses in caput de differ. quæst. 1. art. 2. ipso eius initio, quibus subscribo. Namque vniuer- sale est vnum in multis sibi subiectis: non ergo diffe- rentia est vniuersale, nisi respectu inferiorum, quæ sibi sunt subiecta: ac proinde non intuitu speciei, quippe quæ ei non subicitur, nec inferior est, sed æqualis potius. Parco alijs probationibus: arbi- tror enim conclusionem positam sponte sua esse cla- ram, ac manifestam.

Obiciēs tamen aduersus eam primò: hæc prædi- catio, *homo est rationalis*, est alicuius prædicabilis, & vniuersalis: non alterius, quam differentia: hæc ergò est vniuersale, dum prædicatur de specie. Respon- deo esse: sed non repectu illius, esto de ea prædicetur actu, sed contemplatione indiuiduorum, de quibus potest prædicari. Obiciēs secundò: fieri diuinitus etiam nequit ut rationale v.g. constituat hominem, quin instar illius prædicari possit de indiuiduis: nec etiam esse vllatenus potest, ut rationale prædicetur in quale quid de indiuiduis, quin sit pars constitu- tiua hominis, cum idcirco dicatur in quale quid, & non in quid tantum. Aut in quale, quia animali velut eius comparis in compositione essentiali spe- cie superuenit: quocirca cum inseparabilitas sit in- diciū distinctionis realis, eadem prorsus erit rela- tio rationalis ad indiuidua, atque ad speciem: sed per relationem ad illa est vniuersale: ergo etiam per respectum ad hanc. Respondeo, eas relationes esse quidem realiter indistinctas, at ratione distingui, cum sine respectu ad indiuidua possimus concipere rationalitatem prout speciei constitutiuam, deque ea prædicabilem, & contra sine ordine ad speciem, veluti prædicabilem de indiuiduis: hæc autem di- stinctio rationis sufficit, ut rationale vi vnus rela- tionis sit vniuersale, ac non vi alterius: quo pacto animal, & rationale distinguuntur tantum ratione: ac nihilominus animal est genus, & ad primum vniuersale, seu prædicabile spectans, secus verò ra- tionale, & hoc è diuerso, & non illud est respectu suorum inferiorum differentia, & ad tertium vniuer- sale, siue prædicabile pertinet.

Obiciēs tertio hæc prædicatio: *homo est rationalis*: est æqualis de æquali, siue ad conuertentiam, ut aiunt, at vnum vniuersale, cuiusmodi est homo, non æquatur, nisi ab alio vniuersali rationale ergo in ea prædicatione, ac per consequens respectu speciei est vniuersale. Cæterum hoc argumento id tantum con- uincitur, differentiam, ubi prædicatur de specie, esse quidem vniuersalem non tamen comparatione illius, sed potius indiuiduorum, uti perstrictum est paulò supra. Quocirca retorquetur obiectio: ea prædicatio est æqualis de æquali: ergo rationale est æquale ho- mini: haud ergo est eo superius; haud igitur vni- uersale: omne namque vniuersale suapte natura superat id, cuius intuitu vniuersalis rationem obtinet.

Tertio dissecari solet differentia in propriissi- mam, propriam, & communem. Circa quam diui- sionem quæres, an sit vniuoca? Affirmant Conim- bricenses cap. de differ. quæst. 1. art. 2. concl. 2. Loua- nienses etiam, necnon Porphyrius ipse. Quibus sub- scribo: namque per rationale, quæ est differentia pro- priissima verò, & simpliciter differt homo ab equo:

F f per